

ROMÂNIA

Avocatul Poporului

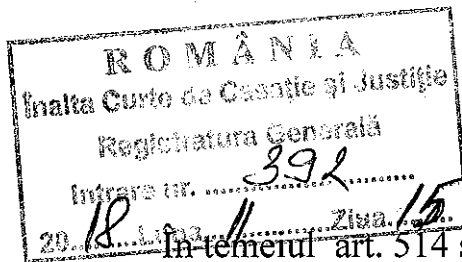
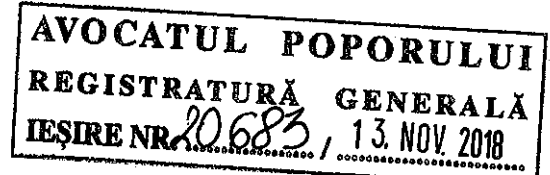
Ombudsman

Str. Eugeniu Carada , nr. 3, Sector 3, București

Telefon +40-21-312.71.01 Fax: +40-21-312.49.21 Internet: <http://www.avpoporului.ro> E-mail: avp@avp.ro

Doamnei judecător Cristina Iulia TARCEA
Președinte al Înaltei Curți de Casație și Justiție

Stimată Doamnă Președinte

În temeiul art. 514 și urm. din Codul de procedură
următorul

RECURS ÎN INTERESUL LEGII

privind interpretarea și aplicarea neunitară a dispozițiilor art. 30 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice și art. 3 pct. 1 din Legea nr. 85/2003 a minelor, în sensul de a stabili dacă activitatea desfășurată în cadrul unităților de prospecțiuni geologice sau de exploatare în subteran este considerată activitate desfășurată în "unitate minieră" și poate fi încadrată în condiții speciale de muncă

Examinarea jurisprudenței la nivel național a relevat că instanțele de judecată nu au un punct de vedere unitar în ceea ce privește interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 30 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice și ale art. 3 pct. 1 din Legea nr. 85/2003 a minelor.

I. Prevederile legale supuse interpretării Înaltei Curți de Casație și Justiție

Art. 30 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice: *"În sensul prezentei legi, locurile de muncă în condiții speciale sunt cele din unitățile miniere, pentru personalul care își desfășoară activitatea în subteran cel puțin 50% din timpul normal de muncă în luna respectivă".*

Art. 3 pct. 1 din Legea nr. 85/2003 a minelor, care definește activitatea minieră - ansamblul de lucrări privind prospecțiunea, explorarea, dezvoltarea, exploatarea, prepararea/prelucrarea, concentrarea, comercializarea produselor miniere, conservarea și închiderea minelor, inclusiv lucrările aferente de refacere și reabilitare a mediului.

II. Prezentarea practicii judiciare neunitare

Din examinarea hotărârilor judecătorești transmise, Avocatul Poporului apreciază că s-a conturat existența unei practici neunitare în ceea ce privește interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 30 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, fiind identificate două orientări:

Astfel,

1. Potrivit unei orientări jurisprudențiale¹, unele instanțe au apreciat că activitatea desfășurată în cadrul unor unități care au ca obiect activități de

¹ **Anexa nr. I** – Decizia civilă nr. 1637/A/2016 din 24 iunie 2014 pronunțată de Curtea de Apel Cluj – Secția a I-a civilă în dosarul nr. 5707/100/2014; Decizia civilă nr. 1108/2015 din 4 noiembrie 2015 pronunțată de Curtea de Apel Alba Iulia- Secția a I-a civilă și pentru cauze privind conflicte de muncă și asigurări sociale în dosarul nr.4293/97/2014; Decizia civilă nr. 42/24 septembrie 2013 pronunțată de Curtea de Apel Suceava- Secția I civilă; Decizia civilă nr. 2359/27 septembrie 2017 a Curții de Apel Craiova – Secția a I civilă, în dosarul nr. 3804/101/2016.

exploatare și extracție de cărbuni sau minerale (foste Întreprinderi de Prospekțiuni și Explorări Geologice) poate fi inclusă ca activitatea prevăzută de *art. 30 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, modificată și completată*, și ca atare trebuie să fie inclusă în categoria specială de muncă. Astfel, în lipsa unor dispoziții legale exprese, prin care această activitate să fie exclusă din activitatea minieră nu se poate restrânge domeniul de aplicare al *art. 30 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice* doar la activități de exploatare de cărbuni și minerale, luând în considerare că actul normativ în cauză nu definește noțiunea de activități miniere.

O altă instanță² a reținut că, în concordanță cu dispozițiile *art. 30 alin. (2) lit. a)* coroborate cu dispozițiile *art. 158 alin. (1) din Legea nr. 263/2010*, unitățile miniere fac parte din locurile de muncă în condiții speciale, pentru personalul care își desfășoară activitatea în subteran, deși, nici *Legea nr. 263/2010* și nici *Hotărârea Guvernului nr. 257/2011 pentru aprobarea Normelor de aplicare a prevederilor Legii nr. 263/2010 privind sistemul unic de pensii publice* nu definesc unitatea minieră, instanța de judecată apreciază că, în lipsa unei prevederi legale exprese, activitatea desfășurată în cadrul fostei Întreprinderi de Prospekțiuni și Explorări Geologice îndeplinește toate condițiile pentru a fi calificată ca unitate minieră.

2. Într-o altă orientare de jurisprudență², opinie minoritară, instanțele de judecată au avut o abordare diferită, apreciind că, reclamantul, deși a desfășurat activitate în subteran, aceasta nu a fost desfășurată într-o unitate minieră, așa cum prevede expres legea, legiuitorul înțelegând să reglementeze distinct această

---

² **Anexa nr. 2-** Decizia civilă nr. 475/28 septembrie 2017 a Curții de Apel Galați - Secția conflicte de muncă și asigurări sociale, pronunțată în dosarul nr. 4513/91/2016; Decizia civilă nr. 702/6 martie 2018 a Curții de Apel Craiova- Secția I civilă, pronunțată în dosarul nr. 253/95/2017.

activitate și nu ca activitate minieră. Astfel, instanța de judecată a reținut că perioada lucrată de reclamant la S.C. Hidroconstrucția S.A., deși a fost **lucrată în subteran**, a fost inclusă de către legiuitor, în condițiile speciale prevăzute de *art. 30 alin. (1) lit. e) din Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice și nu în condițiile speciale prevăzute de lit. e) a aceluiași text de lege.*

O **altă instanță**, în susținerea aceleiași opinii, a reținut că nu poate fi considerată "mină" sau "unitate minieră" o întreprindere care are ca obiect de activitate explorări geologice sau realizarea de construcții subterane, chiar dacă aceasta presupune și muncă în subteran.

În cuprinsul prevederilor pct. 1 ale Anexei nr. 1 din Ordinul nr. 50/1990 se face o delimitare între diversele categorii de activități încadrate în grupa I de muncă, în activități desfășurate în "*mine*" și în activități care se desfășoară în subteran în cu totul alte unități/întreprinderi care nu pot fi "*mine*", existând o diferență observabilă între sintagmele "*activitate minieră*" și "*unitate minieră*". Instanța, plecând de la această delimitare a activităților desfășurate în subteran, prin Ordinul nr. 50/1990, arată că sintagma "*unitate minieră*" prevăzută la art. 30 alin. (1) lit. e) din Legea nr. 263/2010 se referă la "minele" stipulate la pct. 1 ale Anexei nr. 1 din Ordinul nr. 50/1990 și nu la alte unități care desfășoară muncă în subteran.

III. Opinia Avocatului Poporului

Avocatul Poporului consideră că prima opinie este în acord cu litera și spiritul legii, motivat de faptul că, în lipsa unui temei legal expres, activitățile desfășurate în cadrul unităților care au ca obiect de activitate efectuarea de prospecțiuni și exploatare în subteran pot fi încadrate ca activități desfășurate în condiții speciale de muncă prevăzute de art. 30 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice.

Prevederile art. 30 alin. (1) lit. a) nu operează cu o enumerare limitativă a unităților miniere care intră sub incidența dispozițiilor sale, astfel încât apreciem că prin **unități miniere se înțeleg și lucrările miniere subterane de prospecțiuni și explorări geologice și cu caracter special.**

Pentru ca anumite locuri de muncă să fie încadrate în condiții speciale, până la apariția Legii nr. 263/2010 care, în prezent, reprezintă dreptul comun în materia pensiilor, era necesară îndeplinirea cumulativă a **două condiții**: desfășurarea unor activități expres prevăzute de lege, în anumite unități, care de asemenea erau cuprinse în conținutul legii, care au obținut un aviz ce atesta existența condițiilor speciale de muncă.

Potrivit prevederilor **art. 20 alin. (1) și (2) din Legea nr. 19/2000 privind sistemul public de pensii și alte drepturi de asigurări sociale (în prezent abrogată)**, în sensul acestui act normativ, locurile de muncă în condiții speciale erau cele din: a) unitățile miniere, **pentru personalul care își desfășoară activitatea în subteran** cel puțin 50% din timpul normal de muncă în luna respectivă; b) activitățile de cercetare, explorare, exploatare sau prelucrare a materiilor prime nucleare, zonele I și II de expunere la radiații; c) aviația civilă, pentru personalul navigant prevăzut în anexa nr. 1; d) activitatea artistică desfășurată în profesiile prevăzute în anexa nr. 2; iar **alte locuri de muncă în condiții speciale** decât cele menționate **puteau fi stabilite numai prin lege**.

De asemenea, în temeiul **art. 20 alin. (3) din Legea nr. 19/2000 (în prezent abrogată)**, metodologia și criteriile de încadrare a persoanelor în locuri de muncă în condiții speciale **se stabileau prin hotărâre a Guvernului**, pe baza propunerii comune a Ministerului Muncii și Solidarității Sociale și a Ministerului Sănătății și Familiei, în urma consultării Casei Naționale de Pensii și alte Drepturi de Asigurări Sociale.

Potrivit dispozițiilor Legii nr. 226/2006, în prezent abrogată, începând cu data de 1 aprilie 2001, erau încadrate în condiții speciale locurile de muncă în care se desfășoară activitățile prevăzute în anexa nr. 1 la acest act normativ. În plus, aceste locuri de muncă sunt cele din unitățile prevăzute în anexa nr. 2, care au obținut avizul pentru îndeplinirea procedurilor și criteriilor de încadrare în condiții speciale, în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr. 1025/2003.

Ca atare, **pentru ca anumite locuri de muncă să fie încadrate în condiții speciale, până la apariția Legii nr. 263/2010** – nou act normativ în materia pensiilor – **era necesară îndeplinirea cumulativă a celor două condiții:** a) desfășurarea unor activități expres prevăzute de lege, b) în anumite unități care au obținut un aviz ce atesta existența condițiilor speciale de muncă, cuprinse, de asemenea, în conținutul Legii nr. 226/2006, în prezent abrogată.

Or, nici Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, nici Hotărârea Guvernului nr. 257/2011 pentru aprobarea Normelor de aplicare a Legii nr. 263/2010 și nici Legea nr. 85/2003 a minelor, nu definesc unitatea minieră. Însă, → potrivit art. 3 pct. 1 din Legea nr. 85/2003, activitatea minieră reprezintă *"ansamblul de lucrări privind prospecțiunea, explorarea, dezvoltarea, exploatarea, prepararea/prelucrarea, concentrarea, comercializarea produselor miniere, conservarea și închiderea minelor, inclusiv lucrările aferente de refacere și reabilitare a mediului."*, definiție care se regăsește și în art. 4 pct.1 din Regulamentul din 30 iulie 2003 de topografie minieră aprobat prin Ordinul nr. 65/2003.

Prevederile pct. 1 ale Anexei nr. 1 la Ordinul nr. 50/1990 (în prezent abrogat) pentru precizarea locurilor de muncă, activităților și categoriilor profesionale cu condiții deosebite care se încadrează în grupele I și II de muncă în vederea pensionării, încadrau în grupa I de muncă *"activitatea desfășurată în subteran: -în minele de minereuri feroase, neferoase, radioactive, precum și la extracția sării; - în minele carbonifere, de minereuri nemetalifere, precum și de alte substanțe minerale; - la extracția șteiului prin galerii, precum și la exploatarea nisipurilor bituminoase; -la exploatarea argilelor refractare, precum și a nisipurilor; - la explorări, deschideri, precum și la cercetări miniere; -la construcții de tunele, de galerii, precum și la centrale electrice subterane; -la explorări din cariere prin tunele și galerii; - în depozite de explozivi din sectorul miner"*.

Având în vedere activitatea desfășurată în cadrul fostelor Întreprinderi de Prospekțiuni și Explorări Geologice îndeplinește toate condițiile pentru a fi calificată ca activitate minieră. Or, aceste unități, astfel cum rezultă din cadrul denumirii lor, aveau ca obiect de activitate efectuarea de prospekțiuni și explorări geologice, iar geologia studiază atât compoziția rocilor expuse la suprafață cât și continuitatea acestor prospekțiuni în adâncime, desfășurând explorarea în subteran a zăcămintelor.

În considerarea rolului constituțional al Avocatului Poporului de apărător al drepturilor și libertăților persoanelor fizice, apreciem că **activitatea desfășurată în cadrul unităților de prospekțiuni geologice sau de exploatare în subteran este considerată activitate desfășurată în "unitate minieră" și poate fi încadrată în condiții speciale de muncă.**

Luând în considerare aspectele expuse, vă adresez rugaminta de a constata că problema de drept prezentată a primit o soluționare diferită din partea instanțelor judecătorești și, printr-o decizie obligatorie, să stabiliți modul unitar de interpretare și aplicare a dispozițiilor legale incidente.

Vă asigur, Stimată Doamnă Președinte, de întreaga mea considerație,

Avocatul Poporului.

Anexa nr. 1

- 1. Decizia civilă nr. 1637/A/2016 din 24 iunie 2014 pronunțată de Curtea de Apel Cluj – Secția a I-a civilă în dosarul nr. 5707/100/2014;**
- 2. Decizia civilă nr. 1108/2015 din 4 noiembrie 2015 pronunțată de Curtea de Apel Alba Iulia- Secția a I-a civilă și pentru cauze privind conflicte de muncă și asigurări sociale în dosarul nr.4293/97/2014;**
- 3. Decizia civilă nr. 42/24 septembrie 2013 pronunțată de Curtea de Apel Suceava- Secția I civilă;**
- 4. Decizia civilă nr. 2359/27 septembrie 2017 a Curții de Apel Craiova – Secția a I civilă, în dosarul nr. 3804/101/2016..**

Anexa nr. 2

- 1. Decizia civilă nr. 475/28 septembrie 2017 a Curții de Apel Galați - Secția conflicte de muncă și asigurări sociale, pronunțată în dosarul nr. 4513/91/2016;**
- 2. Decizia civilă nr. 702/6 martie 2018 a Curții de Apel Craiova- Secția I civilă, pronunțată în dosarul nr. 253/95/2017.**